

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/286/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2713202206
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 08. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2713202206.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlaticy Javorovej a členov senátu JUDr. Antona Jačeka a JUDr. Ľuboslavy Vankovej v právnej veci žalobkyne: CD Consulting s.r.o., Příkop 843/4, Zábřdovice, 602 00 Brno, Česká republika, IČ: 264 29 705, proti žalovanému: O. G., nar. XX. V. XXXX, bytom H. XXX, o zaplatenie 1.418,57 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 15. marca 2016 č. k. 2C/194/2013-95 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietajúcej vo zvyšnej časti žalobu a v časti o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 1.418,57 eur od 6.11.2010 do zaplatenia zastavil; II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol a III. žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 3 ods. 1, § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, ods. 4 písm. k/, o/ a r/ a ods. 5, § 54 ods. 1 a 2 O.z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy); čl. I § 10, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1, § 17, § 48 a § 75 zmenkového a šekového zákona č. 191/1950 Zb. (ďalej aj „ZZŠ“); čl. 2 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach; čl. 2 ods. 1, čl. 4 ods. 1, čl. 5 ods. 1 a 2 až 4, čl. 7, čl. 11, čl. 19, čl. 25 ods. 1 písm. a/ Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.1.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“); čl. 12 a čl. 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“); § 2 písm. a/ a b/, § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 až 7 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere (ďalej aj „ZoSÚ“); čl. 2 písm. a/, čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 5, čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách; § 2, § 79, § 96 ods. 1 a 3, § 101 ods. 2 vety druhej, § 115 a nasl., § 119 ods. 1 a 2, § 120 ods. 1, § 372y ods. 1 O.s.p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení); § 497 Obch. z. (Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení); § 17 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení účinnom od 1.1.2011; § 5a ods. 1 písm. b) , § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, v znení účinnom od 1.5.2014; bodom 31 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES; čl. 8 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES, poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 68/98 z 13.1.1999, uznesenia Krajského súdu v

Trnave č. k. 10Ncb/16/2013 z 11.6.2013 a z 23.2.2010, sp. zn. 10CoE/5/2010, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011 z 21.11.2012, zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 20.10.2015, jeho uznesenie sp. zn. 6Cdo/1/2012 z 21.3.2012, jeho rozsudok sp. zn. 4Obo/161/2007 zo 6.5.2008, rozsudok sp. zn. 1 Obdo V 43/2006 a jeho judikát R 41/2002, rozhodnutie ESD sp. zn. C-419/2011 z 14.3.2013 a sp.zn. C-76/10.

Vecne dôvodil, že žalobkyňa sa návrhom na uplatnenie pohľadávky na tlačive „A“ podľa Nariadenia domáhala proti žalovanému zaplata zmenkovej sumy 1.418,57 eur, zmenkového úroku 0,25 % denne zo sumy 1.418,57 eur od 6.11.2010 do zaplata, 6 % ročného úroku zo sumy 1.418,57 eur od 27.12.2010 do zaplata, zmenkovej odmeny vo výške 1/3 percenta zmenkovej sumy, teda v sume 4,73 eur, v návrhu dôvodila, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný 18.5.2010 na zmenkovú sumu 1.418,57 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne, indosovaná zmenka je vista zmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, zmenka bola vystavená 18.5.2010, pričom do jej textu bol poňatý záväzok žalovaného zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s 0,25 % denným úrokom od 6.11.2010, za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa, indosant predložil zmenku k zaplata, pričom vystaviteľ doposiaľ zaplatil 0 Eur, keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“ indosant nenechal uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Súd prvej inštancie prostredníctvom tlačiva B „Žiadosť súdu alebo tribunálu o doplnenie alebo opravu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky“ vyzval žalobkyňu, aby súdu oznámila, na základe akého zmluvného vzťahu došlo k vystaveniu zmenky, či sa jednalo o zabezpečovací prostriedok a nech doloží zmluvu resp. listinu, ktorá bola podkladom na vystavenie zmenky. Žalobkyňa v odpovedi uviedla, že poskytla súdu dostatočne jasné a primerané informácie o uplatnenej pohľadávke, ktorá je založená na zmenkových nárokoch vyplývajúcich z platnej zmenky, predložila originál zmenky, zmenkové informácie preniesla presne do návrhu na uplatnenie pohľadávky, a preto neostáva z jej strany čo doplniť alebo opraviť, uplatňuje majetkové práva zo zmenky a nie z pohľadávky, disponuje len indosovanou zmenkou a nemá k dispozícii iné primerané a presné údaje alebo listiny, ktoré súd vyžaduje. Súd v zmysle čl. 5 ods. 2 Nariadenia doručil 16.10.2013 žalovanému kópiu tlačiva (návrhu) na uplatnenie pohľadávky, kópiu zmenky spolu s tlačivom „C“ na odpoveď, žalovaný neodpovedal, k veci sa ani iným spôsobom písomne nevyjadril. Pred začatím pojednávania žalobkyňa doručila súdu 28.12.2015 čiastočné späťvzatie návrhu, a to v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne, čím si žalobkyňa uplatňovala zmenkový úrok už len vo výške 0,06 % denne, preto súd prvej inštancie konanie v časti o zaplata zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 1.418,57 eur od 6.11.2010 do zaplata zastavil.

Vzhľadom na možnosť iného právneho posúdenia veci ako je uvedené v podanej žalobe, súd prvej inštancie považoval za potrebné nariadiť ústne pojednávanie (článok 5 bod 1 v spojení s článkom 7 bod 1 písm. c) Nariadenia).

Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že bola vystavená v Senici 18.5.2010 s tým, že žalovaný ako vystaviteľ zmenky svojim podpisom potvrdil, že zaplatí za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I., oddiel Sro, vložka č. 23636/B zmenkovú sumu 1.418,57 eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 6. novembra 2010, zmenka bola vystavená s doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, je na nej uvedený aj údaj - číslo zmluvy 202800314, na druhej strane zmenky je obsiahnutá doložka: Namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO: 264 29 705 a podpis konateľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Jaroslava Fuchsa.

Súdu bolo z jeho činnosti známe, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava si uplatňuje svoje nároky aj v exekučných konaniach, preto zabezpečil spis Okresného súdu Skalica sp. zn. 2Er/1416/2011 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava proti žalovanému ako povinnému o vymoženie sumy 1.418,57 eur s príslušenstvom a vykonal dokazovanie aj dôkazmi predloženými v tomto spise, keďže ich vykonanie bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a dôsledné posúdenie uplatneného nároku, zistil, že 18.5.2010 spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598 ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzatvorili v písomnej forme Zmluvu o úvere č. 202800314, ktorá obsahuje predtlačný text o.i. i o tom, že dlžník vyhlasuje, že sa oboznámil a súhlasí s obsahom tejto zmluvy a s VPPÚ na zadnej strane zmluvy, kde sa v čl. 14 nachádza Dohoda o vyplnení zmenky, ďalej zistil, že exekučným titulom bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. SR 00386/11 z 14.3.2011, ktorým rozhodcovský súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. sumu 1.418,57 eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 1.418,57 eur od 6.11.2010 do zaplata, zákonným úrokom vo výške 6 % ročne zo sumy 1.418,57 eur od 27.12.2010 do zaplata a nahradiť

trovy konania vo výške 366,67 eur, t.j. pohľadávka, ktorá je uplatnená aj v tomto súdnom konaní, z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku vyplýva, že v konaní bol žalobcom uplatnený nárok zo zmenky vystavenej 18.5.2010, ktorou bol zabezpečený záväzkový vzťah zo zmluvy o úvere č. 202800314, z uznesenia Okresného súdu Skalica č.k. 2Er/1416/2011-11 zo 16.9.2011, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, mal preukázané, že exekučný súd vyhodnotil zmluvu o úvere č. 202800314 ako zmluvu spotrebiteľskú podľa § 52 O. z. a žiadosť súdneho exekútora zamietol z dôvodu, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v bode 15 VPPÚ je neprijateľná zmluvná podmienka, a teda absolútne neplatná podľa § 53 ods. 5 O.z., nakoľko neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a rozhodnúť, potom rozhodcovský rozsudok je nulitný a ako exekučný titul neúčinný, čím je daný jeho rozpor so zákonom v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku.

Z výpovede žalovaného zistil, že tento uzatvoril so spoločnosťou Pohotovosť zmluvu o úvere a bol mu poskytnutý úver 600 eur, v tom čase nebol podnikateľom, zmluvu uzatváral ako fyzická osoba, úver nesplácal, nepamätal si, že by podpísal nejakú zmenku, listiny súvisiace so zmluvou o úvere predkladala jedna pani na rýchlo, podpisoval veľa papierov, ale nevie ani aké.

Ďalej súd dôvodil, že bol povinný z úradnej moci skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah, a to bez ohľadu na to, že sa v danom konaní uplatňuje právo zo zmenky. Žiadne ustanovenie Nariadenia nevylučuje skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj v prípade, ak je žalovaný prípadne nečinný a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh, súd má aj napriek jeho nečinnosti konať a vydať rozsudok, čo však neznamená, že vydaniu rozsudku nesmie predchádzať ex offo preskúmanie, či nejde o spotrebiteľský vzťah.

Predmetom konania je nárok žalobkyne vyplývajúci z vlastnej zmenky, pôvodne vystavenej žalovaným vo forme blankozmenky, na zabezpečenie nárokov spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o. zo zmluvy o úvere č. 202800314 (číslo zmluvy sa nachádza aj na zmenke) z 18.5.2010. Na predmetnej zmluve bol žalovaný označená ako občan - fyzická osoba (v zmluve je identifikovaný menom, priezviskom, rodným číslom, číslom OP a adresou trvalého pobytu), kolónky umožňujúce identifikovať dlžníka ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti vyplnené neboli. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že zmluva bola uzatváraná na formulári veriteľa, teda mala predtlačný text, rubovú stranu zmluvy tvorili predtlačené VPPÚ, vrátane predtlačného článku 14. o Dohode o vyplnení zmenky, deň podpisu Zmluvy o úvere bola vystavená zmenka, v ktorej s poukazom na článok 14. VPPÚ nebola vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Rovnako za nespornú súd považoval aj skutočnosť, že zmenka, od ktorej si žalobkyňa uplatňuje nárok v tomto súdnom konaní, má povahu zabezpečovacej zmenky. Zároveň súd zistil, že práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. prevedené rubopisom na žalobkyňu. Z úradnej činnosti súdu je mu známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o., v prospech ktorého bola zmenka vystavená a ktorý predmetnú zmenku od žalovaného prijal, vykonáva svoju činnosť prevažne poskytovaním spotrebiteľských úverov. Zmluva o úvere posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú podľa § 52 O. z., keď v priebehu konania nebolo preukázané, že úver bol poskytnutý žalovanému na výkon povolania, zároveň ju posúdil ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere.

Súd sa napriek abstraktnosti zmenkových vzťahov zaoberal aj kauzou, t.j. dôvodom vzniku zmenky, vychádzal aj z písomných pripomienok Európskej komisie z 12.2.2014, vo veci návrhu na prejudiciálne konanie podaný rozhodnutím Krajského súdu v Prešove z 29.10.2013 súvisiaci s konaním CD Consulting s.r.o. proti W. O., ktorá sa týka výkladu článku 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS a článku 4 smernice rady 87/102/EHS. Podľa vyjadrenia Európskej komisie Smernica 87/102/EHS nezakazuje používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia článku 9 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Podľa názoru komisie je potrebné pojem „vhodnej ochrany spotrebiteľa“ v zmysle čl. 9 smernice vykladať so zreteľom na článok 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard spotrebiteľa. Vhodnou ochranou spotrebiteľa je preto chápať celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa ako vyplýva z predpisov práva Únie a judikatúry súdneho dvora a zahŕňa preto aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offo skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Spotrebiteľ takisto nemá oprávnenie robiť námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi zmenky. Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky by bolo neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora, ktorý vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi dodávateľom

a spotrebiteľom nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj článok 14 smernice 87/102/EHS. Ak pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť ovplyvniť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je potom nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, keďže v konaní o vymáhanie pohľadávky nie je možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Podobnými zámermi sa riadil aj zákonodarca Slovenskej republiky, keď ust. § 17 zák. č. 129/2010 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2011 zakázal veriteľom zabezpečiť spotrebiteľské úvery zmenkou. Táto vnútroštátna úprava dosahuje ciele predpokladané týmito smernicami. Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v predchádzajúcej úprave spotrebiteľských úverov v zák. č. 258/2001 Z.z., keď stanovil, že veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojich nárokov, len ak zmenková suma v čase vyplnenia zmenky bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške max. 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Ak by však došlo k súdному sporu, je potrebné, aby príslušný súd mal možnosť hodnotiť pôvodnú zmluvu, aby mohol posúdiť, či ide vôbec o spotrebiteľskú zmluvu a či zmenková suma rešpektuje limity uvedené v príslušnom právnom predpise. Taktiež v súčasnosti je s účinnosťou od 1.5.2014 platné ustanovenie § 5a zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ktoré takisto zakazuje zabezpečiť nárok zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou alebo šekom. Týmto ustanovením zákonodarca reagoval na potrebu priamej zákonnej úpravy stanovenej už spomínanými Smernicami záväznými už pred touto právnou úpravou.

Jednoznačné stanovisko v tejto súvislosti zaujal Najvyšší súd SR 20.10.2015 (spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR č. 93 zverejnené v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 8/2015), z ktorého vyplýva, že ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že súd je povinný ex offo zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ, pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcejmu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. Ak by súd prijal záver, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 ZZŠ by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv. Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinnosti na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný.

Po preskúmaní celej zmluvy o úvere vrátane VPPÚ dospel súd prvej inštancie k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (zmluvná pokuta, blankozmenka, uznanie dlhu, dohoda o zrážkach zo mzdy a pod.) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa. Rovnosť a vyváženosť práv a povinností zmluvných strán nie je zmluvou zabezpečená, práve naopak, zmluva v spojitosti s VPPÚ obsahuje prakticky len samé povinnosti dlžníka, sankcie za porušenie povinností v neprimeraných výškach (napr. zmluvná pokuta 312 eur podľa bodu 6. VPPÚ bez ohľadu na výšku poskytnutého úveru, zmluvné pokuty podľa bodu 4. VPPÚ a pod.), a naproti tomu práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom, spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa článku 14. VPPÚ, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Zmenka vystavená na základe neplatnej spotrebiteľskej zmluvy vôbec nemala byť vyplnená, ani následne indosovaná a nemožno na jej základe uplatňovať akékoľvek nároky. Z obsahu zmluvy o úvere súd zistil, že na jej základe právny predchodca žalobkyne poskytol žalovanému úver 600 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal vrátiť zvýšený o sumu poplatku 576 eur, pričom

podľa bodu 12. VPPÚ tretina poplatku (192 eur) predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny (384 eur) zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy so všetkou administratívou s tým spojenou. Poplatok za spracovanie a uzatvorenie zmluvy v danom prípade predstavuje 64 % z celkového objemu poskytnutého úveru, súd ho považoval za neprimerane vysoký s ohľadom na to, že ide o zmluvu, ktorá pozostáva len z jedného listu, v ktorom sa do predtlačенých rámciekov dopĺňajú len údaje týkajúce sa identifikácie dlžníka, výška úveru s poplatkom, výška a počet splátok. Nie je zrejmé, že by s uzatvorením a spracovaním zmluvy o jednom liste boli spojené tak vysoké administratívne náklady. ZoSÚ síce predpokladá okrem úrokov aj inštitút poplatku, ale je nevyhnutné, aby sa ním platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. Inak vymedzený poplatok, resp. neurčitý poplatok možno považovať za neprijateľnú podmienku, ktorej zodpovedá poplatok za plnenie, ktoré si spotrebiteľ neobjednal a ktoré slúži výlučne v prospech dodávateľa.

Návrhu nebolo možné vyhovieť aj z ďalších dôvodov. Vzniku zmenkového záväzku predchádzalo uzatvorenie tzv. zmenkovej zmluvy, resp. dohody o vyplnení zmenky. Ide o uzatvorenie zmluvy medzi veriteľom a dlžníkom o zabezpečení konkrétneho záväzku zmenkou. Zmenková zmluva je bezprostredným dôvodom vzniku zmenky a zmenkového záväzku. Táto zmluva je spojovacím článkom, ktorý spája všeobecný záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje so zmenkou. Ide o nepomenovanú zmluvu, a preto podmienky jej platnosti, obsahové náležitosti a prípustnosť treba posudzovať podľa predpisov upravujúcich záväzok, ktorý má byť zmenkou zabezpečený. Neplatnosť zmenkovej zmluvy nie je dôvodom neplatnosti zmenky, avšak dôsledkom neplatnosti zmenkovej zmluvy je stav, ako keby žiadna zmenková zmluva neexistovala. Pri neexistencii zmenkovej zmluvy nie je podklad na to, aby sa konkrétna zmenka považovala za zabezpečovaciu zmenku vo vzťahu ku konkrétnej pohľadávke, tzn. chýba tu vzťah medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá by ju mala zabezpečovať. V uvedenom prípade pôvodný záväzkový vzťah je upravený ZoSÚ, ktorý v čase vzniku zmenky výslovne nezakazuje zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou, súd však dospel k záveru, že Dohoda o vyplnení zmenky je v rozpore so zákonom a nebola s odporcom individuálne dojednaná, keďže je súčasťou vopred veriteľom pripravených všeobecných podmienok, do obsahu ktorých spotrebiteľ pred podpisom zmluvy nemá možnosť zasiahnuť. Súd bol názoru, že dohoda o vyplnení zmenky je neprijateľná zmluvná podmienka (§ 53 ods. 1 O.z.), a z toho dôvodu je absolútne neplatná podľa § 53 ods. 5 O. z.. V súvislosti s ostatnými zmluvnými podmienkami, dohodnutými v zmluve o úvere, týkajúcimi sa sankcií dohodnutých pre prípad omeškania dlžníka s plnením záväzkov z tejto zmluvy, je zrejmé, že dohoda o vyplňovanom práve k blankozmenke spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech dlžníka - spotrebiteľa pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožňuje vymáhať plnenia, ktoré sú v rozpore so zákonom. Dohoda o vyplnení zmenky stavia spotrebiteľa (žalovaného) do výrazne nevýhodného postavenia a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Predmetná dohoda je súčasťou VPPÚ, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, pričom poskytuje veriteľovi neprimeranú výhodu v tom, že hoci je limitovaný vo výške zmenkovej sumy, je len na ňom, aby určil, aká je výška jeho nárokov voči dlžníkovi ku dňu vyplnenia zmenky. Takýmto spôsobom môže veriteľ v podstate jednostranne určiť výšku dlhu dlžníka bez toho, aby bola táto výška preskúmateľná, keďže zmenka je abstraktný právny úkon, čo súd považoval jednoznačne za bezdôvodné zvýhodnenie veriteľa na úkor dlžníka a obchádzanie predpisov chrániacich spotrebiteľa. Veriteľ si na zmenke mohol vyplniť ľubovoľnú sumu, teda aj takú, ktorá by predstavovala neprijateľné poplatky alebo zmluvné pokuty. Zároveň sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k/ a o/ O.z., pretože umožňuje požadovať od spotrebiteľa neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku a oprávňuje výlučne dodávateľa dopĺňujúceho zmenkovú sumu rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou. Takáto dohoda o zabezpečení všetkých pohľadávok vrátane poplatkov a pokút zmenkou je neplatná i z dôvodu jej neurčitosti a nezrozumiteľnosti čo do výšky zmenkovej sumy majúcej sa doplniť veriteľom, ale je aj v priamom rozpore so zákonom. ZoSÚ výslovne limituje možnosť zabezpečenia nárokov zo spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom len za splnenia stanovených podmienok, a to tak, že zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Inú dohodu prekračujúcu uvedené zákonné ustanovenie možno považovať či už za neprijateľnú zmluvnú podmienku, alebo za obchádzanie zákona, ktoré majú rovnaký právny dôsledok, a to neplatnosť takéhoto dojednania. V zmysle predmetného zákonného ustanovenia teda veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. mohol vyplniť zmenku nanajvýš na sumu 780 eur, t.j. 600 eur istina úveru + príslušenstvo max. vo výške 180

eur = 30 % z istiny úveru, aj to len za predpokladu, že žalovaný by z poskytnutého úveru neuhradil žiadnu sumu. To, že vyplnil zmenku na sumu 1.418,57 eur znamená porušenie § 4 ods. 6 ZoSÚ, vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na abstraktnú povahu tohto cenného papiera, bolo zhoršené postavenie žalovaného. Právny predchodca žalobkyne zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na žalobkyňu. Okrem toho vyplnená zmenková suma nerešpektovala ďalšie zákonné obmedzenie súvisiace s neuvedením obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 4 ods. 2 písm. g/, h/, i/, j/ a k/ ZoSÚ, ktoré náležitosti v zmluve o úvere č. 202800314 chýbajú, preto sa poskytnutý úver podľa § 4 ods. 3 ZoSÚ považuje za bezúročný a bez poplatkov, v danom prípade však veriteľ vyplnil do blankozmenky vystavenej žalovaným zmenkovú sumu 1.418,57 eur, z čoho vyplýva, že pri úvere poskytnutom vo výške 600 eur veriteľ jednoznačne nerešpektoval zákonnú úpravu (bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru) a takto vyplnenou zmenkou sa domáha od dlžníka aj plnení, na ktoré nemá zákonný nárok. Zmenka dokonca umožňuje vymáhať aj zmenkový úrok 0,25 % denne, t.j. 91,25 % ročne. Je nepochybné, že takýto zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje ich neplatnosť (§ 39 v nadväznosti na ust. § 3 ods. 1 O.z.). Z dôvodu, že bol úrok vo výške 0,25 % denne na tlačive zmenky predformulovaný, nedošlo k jeho individuálnemu dojednaniu. Absolútna neplatnosť dohody o vyplňovacom práve sama o sebe nie je dôvodom neplatnosti zmenky, avšak znamená neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá ju mala zabezpečovať, čoho dôsledkom je nedostatok dôvodu na použitie zmenky ako zmenky zabezpečovacej. V uvedenom prípade nedošlo k platnému vzniku zmenkového záväzkového vzťahu. Ak aj teda zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe tejto zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv a ak toto právo nevzniklo právnenému predchodcovi žalobkyne, nemohlo ani indosovaním prejsť na žalobkyňu. Súd prvej inštancie bol názoru, že žalobkyne nemožno poskytnúť ochranu a priznať jej žalovaný nárok aj z toho dôvodu, že jej konanie, ako aj konanie jej právneho predchodcu, možno charakterizovať ako výkon práv po použití nekalej obchodnej praxe, v rozpore s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku. Spôsob, akým sa pôvodný veriteľ a následne žalobkyňa domáha svojich práv na základe zmenky vystavenej a vyplnenej v rozpore so zákonom bez zohľadnenia práv spotrebiteľa považuje súd za obchádzanie zákona, čo znamená, že právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. O nedovolenosť, a teda aj o absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide tiež v prípade, keď sa tento prieči dobrým mravom. Obchádzanie zákona spočíva i v zámernom použití prostriedkov, ktoré sami o sebe nie sú zákonom zakázané a v dôsledku čoho vzniknutý stav z hľadiska pozitívneho práva sa javí ako nenapadnuteľný. Konanie "in fraudem legis" predstavuje postup, keď sa niekto správa podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiaduci. Zákaz zneužitia práva je však silnejší než dovoľenie dané právom a pokiaľ právna norma určité správanie aprobuje a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto konanie v skutočnosti nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím, súdy nesmú poskytnúť ochranu. Zabezpečenie záväzku zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy zmenkou v čase uzavretia zmluvy možné bolo, ale akceptovať zmenku by bolo možné jedine v prípade, že pri vzniku zmluvy a zmenky boli rešpektované všetky práva spotrebiteľa. V danom prípade však došlo k ich porušeniu. Vystavením zmenky sa právny predchodca žalobkyne snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii predpisov chrániacich spotrebiteľa. Ak veriteľ použije na zabezpečenie úveru blankozmenku, môže do nej na základe veľmi neurčito formulovanej a individuálne nevyjednanej dohody o vyplnení zmenky doplniť sumu navýšenú aj o úroky, poplatky, neprijateľné zmluvné pokuty a ďalšie plnenia, ktoré si veriteľ vymienil pri porušení zmluvy dlžníkom a toto plnenie následne vymáhať prostredníctvom zmenky s poukazom na jej abstraktný charakter. Takýto postup žalobkyne nemôže požívať súdnu ochranu, najmä keď je uplatnený vo vzťahu k spotrebiteľovi. Nároky zo zmeniek si pôvodný veriteľ najprv uplatňoval na rozhodcovských súdoch, ktoré mu tieto nároky priznávali a neprihliadali na ochranu spotrebiteľa. Exekučné súdy však nepovolili exekúciu pre neprijateľné zmluvné podmienky (v danom prípade súd považoval exekučný titul za nulitný právny akt). Veriteľ teda po zistení, že práva zo zmenky nemôže s úspechom uplatniť podľa právneho poriadku SR, indosoval túto zmenku na žalobkyňu - obchodnú spoločnosť so sídlom v Českej republike, ktorá si uplatňuje v podstate obdobné plnenia zdôrazňujúc abstraktnosť zmenky, v snahe postupovať podľa Nariadenia. Túto skutočnosť je možné zistiť z exekučného spisu sp. zn. 2Er/1416/2011, kde to jasne vyplýva z kópie danej zmenky (ešte nie je indosovaná), súd prvej inštancie bol názoru, že veriteľ postupoval na škodu dlžníka v snahe doceliť následky spojené s indosovaním zmenky, uvedené v § 17 ZZŠ, a to vylúčiť voči majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, resp. neprípustne preniesť na spotrebiteľa bremeno tvrdenia

a dokázania konania nadobúdateľa zmenky na škodu dlžníka. Exekučný súd zastavením exekučného konania zamedzil vymôcť od dlžníka plnenie, základom ktorého bola tá istá zmenka, resp. rozhodcovský rozsudok, ktorý zaviazal dlžníka na plnenie z tej istej zmenky. Súdu je známe z jeho činnosti, že pôvodný veriteľ v početných (niekoľko tisíc) prípadoch urobil predmetom súdnych konaní plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok (neprijateľný zmenkový úrok 91,25 % p.a., neprimerane vysoké pokuty za porušenie zmluvných povinností - v danom prípade úver 600 eur a zmluvná pokuta 312 eur, netransparentný administratívny poplatok predstavujúci až dve tretiny celkového poplatku za úver, nerešpektovanie bezúročnosti úveru pre neuvedenie RPMN a iných obligatórnych náležitostí v zmluvách o spotrebiteľskom úvere a pod.). Žalobkyňa v konaniach začatých podľa Nariadenia argumentuje, že nemá vedomosť o potenciálne existujúcich vzťahoch žalovaného a predchádzajúceho majiteľa zmenky a žiada posudzovať jej nárok výhradne podľa zmenkového práva. K uvedenému súd uviedol, že základom (dôvodom) každého indosamentu je však určitá dohoda medzi indosantom a indosatárom o tom, že indosant prevedie zmenku na indosatára. Indosatárovi možno robiť námietky, ak pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka, teda v podstate, ktorý pri nadobúdaní zmenky nekonal dobromyseľne. Dobromyseľnosť žalobkyne ako indosatára je podľa názoru súdu vylúčená. Každá zmenka obsahuje číslo príslušnej úverovej zmluvy. Pri nadobúdaní takého masového množstva zmeniek, v ktorých sú vyznačené rôzne čísla zmlúv a ku ktorým indosant musel poskytnúť určité údaje o platení, možno vychádzať z toho, že indosatár vedel, že určité kauzálne vzťahy existujú, ale spoliehal sa na to, že nebudú mať na jeho zmenkové práva vplyv. Žalobkyňa zrejme očakávala, že jej nároky budú bez ďalšieho uznané, avšak vzhľadom na okolnosti indosácie zmeniek, priamy odkaz na úverové zmluvy na zmenkách, predmet obchodnej činnosti remitenta a prepojenie cez rovnakého právneho zástupcu, mohla vedieť, že tieto nároky boli v skoršom období odmietnuté pre rozpor s pravidlami verejného poriadku a že sa jedná o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov. Vzhľadom na to možno tvrdiť, že pri nadobúdaní zmenky konala na škodu dlžníka. Žalovaný námietky podľa § 17 ZZŠ síce nevzniesol, ale v spotrebiteľských sporoch súd k nim prihliada ex offico. Najvyšší súd SR opakovane skonštatoval, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Okrem toho podľa §5b zákona č. 250/2007 Z.z., súd prihliada aj bez návrhu na zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. V danom prípade je dobromyseľnosť žalobkyne vylúčená aj preto, že minimálne zo zmenky zistila výšku zmenkového úroku 0,25 % denne, ktorá je nielen v rozpore so spotrebiteľským právom, ale aj so zásadami poctivého obchodného styku, napriek tomu si tento úrok v návrhu uplatnila a pri nadobúdaní zmenky tak konala vedome na škodu dlžníka, pričom pri nadobudnutí zmenky musela vedieť, že ide o zmenku na rad, ktorá v zásade zbavuje dlžníka možnosti uplatniť voči novému majiteľovi zmenky námietky. K poníženiu sadzby zmenkového úroku formou čiastočného späťvzatia návrhu pristúpila až po oboznámení sa so zjednocujúcim stanoviskom Najvyššieho súdu SR č. 93 zverejneným v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 8/2015. Okrem toho je všeobecne známym faktom, že indosanta (POHOTOVOSTĚ, s.r.o.) zastupuje tá istá advokátska kancelária ako zastupuje žalobkyňu v tomto konaní, a to v hromadných žalobách podaných proti Slovenskej republike o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom všeobecných súdov SR v exekučných konaniach, a to aj v takých, v ktorých boli vymáhané nároky vyplývajúce z tých istých zmeniek, ktoré sa stali podkladom pre uplatnenie práv v konaniach vedených podľa Nariadenia po ich indosácii na žalobkyňu. V tejto súvislosti poukázal na nemecký rozsudok Z 1965, podľa ktorého, ak bola zmenka prevedená na iný subjekt a pritom jestvujú indície, že zmenka zabezpečovala úver alebo pôžičku pre spotrebiteľa (čo je aj tento prípad), nie je možné poskytnúť ochranu žalobcovi, lebo aj nový zmenkový veriteľ, t.j. žalobca si mal preskúmať v súlade so spotrebiteľským právom, či zmenka zabezpečovala spotrebiteľský úver a hlavne z dôvodu, že nadobudol tieto zmenky od subjektov (v tomto prípade POHOTOVOSTĚ, s.r.o.) o ktorých je všeobecne známe, že predmetom ich činnosti je poskytovanie úverov alebo pôžičiek pre spotrebiteľov. Súd prvej inštancie mal za to, že je zřejmý účelový postup oboch, pôvodného veriteľa aj žalobkyne a že nemôže poskytnúť ochranu, ak sa žalobkyňa domáha na súde plnenia po použití nekalej obchodnej praxe, za ktorú sa považuje aj konanie dodávateľa vrátane zmenkového nástupcu, ktorým vyžaduje od spotrebiteľa, aby vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky. Pôvodný veriteľ si v rámci predtlačenej blankozmenky nárokoval zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne, v úverových zmluvách si v rámci VPPÚ zakotvil neprijateľné zmluvné pokuty a neprimerane vysoké poplatky za úver a na dosiahnutie týchto plnení si „dojednal“ rozhodcovský proces a dohody o vyplnení zmenky, ktoré v konečnom dôsledku vyplnía veriteľ a keďže zmenka má v zásade abstraktný charakter, veriteľ sa týmto vyhne riadnej justičnej kontrole a môže si tak voči spotrebiteľovi uplatňovať aj plnenia, na ktoré zo zákona nemá nárok (pre bezúročnosť úveru alebo

plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok) a ktoré by mu súd inak nepriznal. Takéto konanie možno považovať za nečestné, majúce za cieľ získanie neoprávneného obohatenia na úkor iného, odporujúce základným hodnotovým pravidlám spoločnosti, a preto nemôže požívať právnu ochranu (§ 3 ods. 1 OZ). Na žalobkyňu dopadajú všetky dôsledky nečestného konania vrátane toho, že musí počítať s odmietnutím súdnej ochrany. Žalobkyňa zásadne odmietla posúdenie právnej veci podľa kauzy právneho vzťahu, z ktorého zabezpečenie zmenkou vzniklo, odmietla súvislosť s úverovou zmluvou. Ak by za takýchto okolností súd priznal plnenie zo zmluvy, konal by o nenavrnutom predmete konania neprípustne nad návrh. Súd prvej inštancie na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov návrh (žalobu) žalobkyne v celom rozsahu zamietol. V časti o trovách konania svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p., vecne plným úspechom žalovaného v konaní, ktorému však právo na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko nepodal návrh na priznanie mu náhrady trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie zjavne iba v časti zamietajúcej vo zvyšnej časti žalobu podala včas odvolanie iba žalobkyňa s návrhom na jeho zmenu vyhovením žalobe v takejto časti. Dôvodila, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p. - účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa ust. § 120 O. s. p. dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávajúcou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdných stranami a vykonáva len tie dôkazy, ktoré navrhli. Žalobkyňa predložila súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané ZZŠ, dokázala jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného žiadnych námietok nebolo a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplynúť zo samotného doterajšieho dokazovania (z doterajších prednesov strán a vykonaných dôkazov). V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrnuté dôkazy a súd svoj postup vôbec neodôvodnil. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo žalobkyne. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného a bez legitímneho podnetu na ťarchu žalobkyne vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporoval, svojim konaním ju prakticky uznal. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhovaných dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky, teda neobjektívne podporil žalovaného v tomto konaní. Navyše žalovaný o túto podporu nepreukázal žiadny záujem, súd mu túto ochranu prakticky nanútil, bez jeho vôle. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj článkom 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Za nesporné súd považoval to, že žalovaný so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., uzatvoril zmluvu o úvere, ďalej že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania je zabezpečovacou zmenkou, že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Uvedené údajne nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jednej zo strán. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Také skutočnosti jednoznačne nemožno považovať za nesporné. Žalovaný a ani žalobkyňa sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností a ak na nich založil svoje rozhodnutie, toto rozhodnutie je nepochybne postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť. Súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. V súvislosti s tvrdením súdu, že pre rozpor so zákonom spočívajúci v jeho obchádzaní je v zmysle § 39 O. z. neplatná dohoda o vyplnení zmenky, na základe ktorej spotrebiteľ podpísal v prospech podnikateľa zmenku, poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28.11.2013 sp. zn. 43 CoZm/18/2013. Žalobkyňa je majiteľom zmenky, na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je bez väd, ktoré by ju činili neplatnou, teda ide o platnú zmenku. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať

inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v ZZŠ vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Žalobkyňa v konaní uplatňuje bezpodmienečný záväzok žalovaného, že za zmenku zaplatí, súd však vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. S poukazom na § 17 ZZŠ dôvodila, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky, tým menej tak môže urobiť súd, poukázala na rozhodnutie NS SR z 22.10.2008 sp. zn. 5Obo 3/2008. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ust. § 5 ods. 1 O. s. p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Žalobkyňa považovala za potrebné obiter dictum vyjadriť sa aj k záveru súdu o tom, že dohoda o vyplňovacom práve blanko zmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov. Poukázala na to, že samotný ZoSÚ pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka preto aj v prostredí spotrebiteľských úverov mohla byť používaná. Prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Súčasne z formulácie ust. § 4 ods. 6 a použitia spojenia „v čase vyplnenia“ ako aj zo slov „vyplnenú veriteľom“, je zrejmé, že zákonodarca pripúšťal, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zmeny zo strany veriteľa. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebných úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek. K rozsudku ESD C-419/2011 uviedla, že sa týka výkladu odlišných predpisov EÚ, než konajúci súd v konaní aplikoval a v konaní C-419/2011 je celkom odlišný skutkový základ veci, ktorý činí predmetný rozsudok neaplikovateľným na prejednávajúcu vec. Zmenku vystavil žalovaný, mal vedomosť o tom, že sadzba zmenkového úroku predstavuje 0,25% denne a s takouto sadzbou jednoznačne súhlasil. Poukázala na rozsudok NS SR sp. zn. 5Obo 3/2008 z 22.10.2008, rozsudok Nejvyššího soudu ČR z 22.8.2002 sp. zn. 25 Cdo 1839/2000, rozsudky OS Lučenec z 13.2.2014 sp. zn. 13C 88/2013, OS Revúca zo 6.3.2014 sp. zn. 3C 8153/2013, OS Martin z 11.2.2014 sp. zn. 8C 198/2013, rozsudky KS v Nitre z 3.2.2010 sp. zn. 5Co/16/2010, KS v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 z 5.9.2013, KS v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 z 21.11.2013.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadril.

4. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej aj O. s. p.), keďže podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a podľa ods. 2 vety prvej rovnakého ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O. s. p., účinného v čase jeho podania, akt. § 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou (predtým účastníkom konania), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 201 O. s. p., akt. § 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 201 a 202 O. s. p., akt. § 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 205 ods. 1 O. s. p., aj § 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a/, b/ a f/ O. s. p., akt. § 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 212 ods. 1 O. s. p., akt. § 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok v napadnutej časti treba navzdory námietkam žalobkyne považovať za vo výroku vecne správny, keď súd prvej inštancie v miere postačujúcej pre rozhodnutie zistil skutkový stav a vec aj správne posúdil po právnej stránke.

6. Nariadenie, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, má za cieľ zjednodušiť a zrýchliť konanie v cezhraničných sporoch, ako aj náklady s tým spojené (bod 8). Ide o alternatívny nástroj sledujúci zjednodušenie prístupu k spravodlivosti, ako i zníženie nákladov, preferujúc tak zásadu písomnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Nariadenie, ako prameň komunitárneho práva, nemožno však zneužívať na obchádzanie celého komplexu európskych právnych noriem, vrátane vnútroštátnych právnych noriem, zameraných na ochranu spotrebiteľa. Národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a musí ich skúmať ex offo (rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-240-244/98, Océano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM). To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých je žalovaný spotrebiteľ. Súdna kontrola dopadá aj na zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, ktorí z nej nemôžu byť vylúčení v dôsledku zmeny zmluvného vzťahu na vzťah zo zmenky, ktorý nie je zásadne kauzálny a oprávňuje veriteľa rozhodnúť, že ním požadované plnenie je v celom rozsahu oprávnené.

Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporov rozlišuje dve procesné štádiá, a to začatie konania (čl. 4) a priebeh konania (čl. 5), ktorým má zodpovedať normovaný postup súdu (tribunálu). V prvom štádiu konania, ak pohľadávka patrí do rozsahu pôsobnosti Nariadenia a súd sa domnieva, že informácie, ktoré poskytla žalobkyňa, nie sú dostatočné (jasné alebo primerané), pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, poskytne žalobkyni možnosť tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky doplniť (o požadované informácie a dokumenty) v určenej lehote (aplikujúc vzorové tlačivo B). Súčasne Nariadenie upravuje procesný postup súdu v prípade, ak žalobkyňa tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nedoplní v rámci určenej lehoty, a to tak, že súd návrh zamietne.

Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia, čo platí aj vo veciach podľa Nariadenia, v ktorých je spotrebiteľ žalovanou stranou (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/61/2015). Už Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, v konaní sp. zn. 6Co/61/2015 konštatoval, že pôvodný veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. v početných prípadoch urobil predmetom súdnych konaní plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok. Pôvodne uplatnil práva z úverových zmlúv na rozhodcovskom súde, ktorý jeho návrhom vyhovel, ale exekučný súd exekúciu nepovolil, z dôvodu neprijateľných zmluvných podmienok. Následne indosoval zmenku (podpísanú pri dojednávaní úveru) na žalobkyňu, ktorá pri tisícoch postúpení si musela byť dobre vedomá, že ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. O. z.) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje O. z. (§ 54 ods. 1). Žalobkyňou predložené zmenky majú priamy odkaz na úverové zmluvy (v hornom rohu obsahujú číslo, ktoré je číslom príslušnej úverovej zmluvy) a osobné prepojenie prostredníctvom rovnakého právneho zástupcu (Fridrich Paľko, s.r.o. zastupovala žalobkyňu aj POHOTOVOSTĚ, s.r.o.), žalobkyni preto postačovalo vynaložiť minimálne úsilie, aby zistila spotrebiteľskú povahu úverovej zmluvy a jej zabezpečenie zmenkou, ako aj na to, aby zmluvu predložila. Odvolací súd poukazuje na publikované stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 8/2015 Zbierky Stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, podľa ktorého ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý použil, že pokiaľ z akýchkoľvek okolností v prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ.

Za nekalú obchodnú praktiku sa považuje aj konanie dodávateľa vrátane zmenkového nástupcu, ktorý vyžaduje od spotrebiteľa, aby vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky.

Žalobkyňa predložila spolu s návrhom na uplatnenie pohľadávky zmenku, z ktorej vyplýva použitie zmenky ako inštitútu sledujúceho zabezpečenie splnenia záväzku žalovaného ako dlžníka zo spotrebiteľskej zmluvy.

Zamietnutím návrhu žalobkyne v prejednávanej veci bola preto odmietnutá akceptácia jej formalistického prístupu, odvodzujúceho nárok výlučne z povahy inštitútu uvedeného v návrhu (zmenky), pretože takýmto postupom by došlo k neprípustnému odčleneniu zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu.

Zmluva o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii má charakter medzinárodnej zmluvy a má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V rámci takto vymedzeného legislatívneho priestoru sú vnútroštátne súdy povinné aplikovať pramene komunitárneho práva, vrátane výkladových princípov, ako aj judikatúru Súdneho dvora Európskej únie. Ak inak použiteľná norma pripúšťa výklad pre spotrebiteľa menej priaznivý, eurokonformným výkladom môže byť len výklad pre spotrebiteľa výhodnejší, sledujúci

tak zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov a podpory ich záujmov (podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli pre spotrebiteľa záväzné, ktorý sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k prístupu na podmienky pripravené vopred predajcom, bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah).

Nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť potom kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším, vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-240-244/98, Océano Grupo Editorial, C-168/05, Mostaza Claro).

Ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy (teda i súdu) prihliadať aj bez návrhu a námietok spotrebiteľa na zákonné prekážky alebo zákonné dôvody, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie voči spotrebiteľovi. Preto skutočnosť, či spotrebiteľ v procesnej pozícii žalovaného namieta alebo nenamieta zmenkoprávny vzťah je bez právneho významu.

V súvislosti s ex offo súdnou kontrolou zmluvných podmienok je potrebné poukázať aj na Uznesenie Súdneho dvora Európskej únie C-76/10, POHOTOVOSTĚ, s.r.o. proti Iveta Korčkovská, obsahujúce jednoznačnú požiadavku na ochranu spotrebiteľa pred nečestnými klauzulami, a to vždy a za každých okolností. Súdny dvor Európskej únie judikoval, že vnútroštátny súd má aj bez návrhu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky (C-40/08, Asturcom Telecomunicaciones). Táto možnosť priznaná súdu sa považuje za nevyhnutnú na zabezpečenie účinnej ochrany spotrebiteľa, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie alebo má ťažkosti s ich uplatnením (C-168/05 Mostaza Claro, C-473/00 Cofidis).

V kontexte vyššie uvedeného bolo povinnosťou súdu postupovať aj v konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu v súlade s komunitárnym právom, keďže proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ani z obligatórnej súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok. Abstraktný charakter zmenky v súdnom konaní je právne nezávislý len dovtedy, pokiaľ nie je spojený s konkrétnym kauzálnym vzťahom (rozhodnutie NS SR sp. zn. 1MOboV 9/2007). Kauzálny vzťah sa potom premieta aj do charakteru zmenky.

Primárne tak bolo nevyhnutné doplniť zo strany žalobkyne požadované tvrdenia a dokumenty, aby bolo možné posudzovať prijateľnosť plnenia zo zmenky ako zabezpečovacieho inštitútu, čo žalobkyňa jednoznačne odmietala, neprípustne sledujúc vytvorenie prekážky pre vykonanie ex offo súdnej kontroly zmluvných podmienok, aplikáciou ustanovení Nariadenia.

Základným účelom konania pred súdom je poskytnutie spravodlivej ochrany. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho-ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 222/07).

Odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu nebolo možné aj z dôvodu, že použitie zmenky v spotrebiteľských zmluvách bolo vnútroštátnym právom regulované a obmedzené (§ 4 ods. 6 ZoSÚ), dokonca zmenku v spotrebiteľských úveroch právna úprava zakázala (§ 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách v znení do 30. apríla 2014 a § 5a ods. 1 písm. b/ zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov). V prípade nemožnosti aplikácie ustanovení právnych noriem na ochranu spotrebiteľa, by spotrebiteľovi bolo odopreté právo na súdnu ochranu.

Hoci komunitárne právo nezakazuje používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách, ich používanie je podmienené zabezpečením vhodnej ochrany spotrebiteľa, pod ktorou je potrebné chápať celkový rámec ochrany spotrebiteľa, zahŕňajúceho aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offo skúmať nekalosť zmluvných podmienok.

Nebolo preto možné prijať odvolací argument žalobkyne, že v danej veci súd prvej inštancie mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len na základe predloženej zmenky, keďže úlohou súdu je ex offo (z úradnej povinnosti) skúmať možnú existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, zakomponovaných do zmluvy uzavretej so žalovaným, ako pôvodného kauzálneho vzťahu. Odmietnutie (žalobkyňou) skúmania kauzy pôvodného právneho vzťahu, ku ktorému predstavuje predmetná zmenka zabezpečenie, bránila súdu pokračovať v ďalšom priebehu konania podľa čl. 5 Nariadenia (bez skúmania možného postavenia žalovaného ako spotrebiteľa v danej veci a posudzovania prijateľnosti zmluvných podmienok spotrebiteľskej zmluvy).

K argumentácii žalobkyne týkajúcej sa nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie pri vykonávaní dokazovania (aplikácia ustanovenia § 120 ods. 1 O. s. p., účinného do 30. júna 2016), je potrebné uviesť, že vykonanie aj iných než účastníkmi navrhnutých dôkazov je legitímne v konaniach s ochranou slabšej strany (vrátane spotrebiteľských sporov). Snaha žalobkyne neuvádzať tvrdenia a nepredkladať listiny (v konaní preferujúcom písomnú formu), na účely možnej obligatórnej súdnej kontroly v spotrebiteľských veciach, bránila súdu pokračovať v konaní (podľa Nariadenia). Odmietnutie dostatočných tvrdení kauzy úveru, týkajúcich sa zabezpečovacej zmenky, obmedzilo predmet sporu a preto v zmysle zásady rovnosti strán v konaní, nebolo prípustné nad návrh a proti vôli žalobkyne skúmať jej možné peňažné nároky v konaní (bez obligatórneho prieskumu zmluvných podmienok). Žaloba bola preto dôvodne zamietnutá.

V preskúmvanej veci súd prvej inštancie dospel k správne názoru, podľa ktorého je potrebné považovať dohodu o vyplňovacom práve zmenky na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka, za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá nebola individuálne dojednaná a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa z dôvodu, že umožňuje vymáhať plnenia uplatňované v rozpore so zákonom, bez zohľadnenia práv spotrebiteľa, pričom neprijateľné zmluvné podmienky sú zo zákona považované za neplatné (§ 53 ods. 5 O. z.). Neplatnosť dohody o vyplňovacom práve zmenky zneplatňuje aj samotnú zmluvu.

Pre spotrebiteľské zmluvy platí zákaz neprijateľných zmluvných podmienok. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť a to formou obmedzenia autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa, ktorý koná s dôverou v druhou stranu jej prezentovaný skutkový stav (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/127/2015).

Prioritne bolo potrebné vychádzať zo základnej požiadavky, že každá spotrebiteľská zmluva má vyjadrovať rešpekt k dodržiavaniu všeobecných zásad spotrebiteľského práva, a to náležitou obsahovou aj formálnou úpravou zmluvných podmienok, ktoré jednotlivo i vo svojom súhrne nenarušujú zmluvnú rovnováhu strán v neprospech spotrebiteľa. Práve jednoznačnosť a určitosť zmluvných podmienok má zásadne vyvážiť silnejšie postavenie dodávateľa pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy.

Zmluvné podmienky, ktoré majú zásadný dopad na práva a povinnosti spotrebiteľa (žalovaného) nemôžu byť skryté v rozsiahlom, neprehľadnom, zložito formulovanom, ako i malým písmom písanej forme textu, ako tomu bolo v danom prípade VPPÚ (obsahujúcich v bode 14 dohodu o vyplnení zmenky). Pokiaľ tak veriteľ, ktorý pripravuje zmluvu vo formulárovej podobe, učinil, spreneveril sa princípu dôvery a takémuto jeho konaniu nie je možné priznať právnu ochranu, pre značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

Dôvera spotrebiteľa v poctivé konanie dodávateľa predpokladá, aby v prípade jej narušenia súd nahradil zdanlivú (formálnu) rovnováhu faktickou. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah, vrátane výberu zmluvného typu, rozsah a spôsob formulácie textu (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie C-240/98 až C 244/98, Océano Grupo Editorial, C-168/05, Mostaza Claro).

Zmluvná sloboda spotrebiteľa pri určovaní, ktoré ustanovenia budú uvedené v zmluve a ktoré vo všeobecných podmienkach (prílohách) je iluzórna, keďže listiny vo formulárovej podobe pripravuje veriteľ. Argument, že spotrebiteľ je slobodný v tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, nie je namieste vzhľadom na to, že v jednotlivých odboroch podnikania postupujú spravidla zmluvní partneri spotrebiteľov obdobne a preto spotrebiteľ, ktorý by sa rozhodol nepristúpiť na vopred pripravené zmluvné podmienky, odsúdil by sám seba k životu mimo bežnú spoločnosť, bez využívania služieb. Nič také po spotrebiteľovi spravodlivo požadovať nemožno. Od jeho zmluvných partnerov však naopak požadovať možno, aby sa vo svojej činnosti správali voči spotrebiteľovi poctivo (uvedené už odznelo v rozsudku Okresného súdu Chebe sp. zn. 15C/410/2009).

Súd prvej inštancie preto správne posúdil neplatnosť zmluvného dojednania o zabezpečení peňažného záväzku (vyplývajúceho z predmetnej úverovej zmluvy) žalovaného ako dlžníka zmenkou. Princíp optimalizácie, v zmysle ústavnokonformnej interpretácie, znamenal v danom prípade vyrovnanie

nerovného postavenia dlžníka (žalovaného ako spotrebiteľa) v dôsledku favorizácie práv veriteľa (zmluvné dojednania vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru žalovaný nemal možnosť odmietnuť), rešpektujúc tak zásadu rovnosti subjektov súkromnoprávných vzťahov podľa § 2 ods. 2 O. z.. V prípade platnosti dohody o vyplnení zmenky zabezpečením predmetného peňažného záväzku žalovaného, by od žalovaného ako spotrebiteľa bolo vyžadované, aby vykonal plnenie aj z neprijateľnej zmluvnej podmienky (vzhľadom na vyplnenie zmenkovej sumy jednostranne, ktoré konanie je považované tiež za nekalú obchodnú prax). Žalobkyňa napriek výzve súdu prvej inštancie, odmietala skúmanie kauzy pôvodného právneho vzťahu, ku ktorému predstavuje predmetná zmenka zabezpečenie, spoliehajúc sa, že práve na základe dohody o vyplňovacom práve zmenky budú bez ďalšieho uznané jej nároky (ktoré boli v skoršom období odmietnuté). S poukazom na uvedené žalobe nebolo možné vyhovieť z titulu plnenia zo zmenky na zabezpečenie peňažného záväzku spotrebiteľa, ako ani na základe kauzálneho vzťahu, odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietajúcej vo zvyšnej časti žalobu podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie sa týkalo aj rozhodnutia o trovách konania, v ktorom úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania, ktoré si však neuplatnil a nevyčíslil a tieto nevyplývali ani zo spisu, preto nepriznanie náhrady trov prvoinštančného konania žalovanému bolo dôvodné.

7. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že procesne plne úspešnému žalovanému priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, a to z dôvodu, že strana, ktorá mala plný úspech vo veci (žalovaný), má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala (žalobkyňa).

8. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods.1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods.2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)